MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE **MUZICĂ ȘI TEATRU**

ASPECTE STILISTICE REFERITOARE LA CREAȚIA COMPOZITORULUI NICOLAE BRÂNZEU

TEZĂ DE DOCTORAT

REZUMAT

Coordonator științific:

PROF. UNIV. DR. HABIL. ROMICĂ RÎMBU

Doctorand:

NICOLAIE-MIHAI BRÂNZEU

Timișoara

2019

Cuprins

Cuvinte cheie: Brânzeu, compozitor, dirijor, muzică românească, premii, operă, concert, Arad, rapsodie, simfonie, Săptămâna luminată, operetă, român, Schola Cantorum.

Elaborată din dorința de a pune în valoare aportul creativ al unor personalități din viaţa muzicală românească, cercetarea de față își propune să surprindă relația dintre creator și interpret a lui Nicolae Brânzeu, relație aflată sub semnul interferențelor.

Obiectivul major îl constituie identificarea și dezvăluirea actului creator valoros al unui om înlăturat de un sistem al negurilor propagandei comuniste, al nonvalorilor şi al cenzurii, căruia nu i s-a alăturat în ciuda represaliilor vremii. În egală măsură, subiectul este unul fecund pentru că, până acum, niciun program de studii doctorale nu a abordat și finalizat un obiect de studiu pe tema contribuției lui Nicolae Brânzeu la școala muzicală românească. Complexitatea rolurilor de compozitor, dirijor, corepetitor la Opera Națională bucureșteană, profesor de armonie la Conservatorul din București, îndeplinite cu abnegație și dorință evolutivă, îmi suscită deopotrivă atenția pentru a revela paleta multivalențelor artistului.

Recunoașterea națională cristalizată prin conferirea celor două premii de creație, ce poartă numele compozitorului George Enescu, constituie în același timp un imbold prielnic pentru a elabora o incursiune analitică în universul muzical al lui Nicolae Brânzeu.

Importantă personalitate pentru comunitatea arădeană a secolului trecut, Nicolae Brânzeu, de sorginte piteștean, a contribuit semnificativ în deplina sa maturitate creatoare în orașul de pe Mureș, înfăptuind dorința mai marilor urbei de atunci, prin etatizarea a ceea ce a devenit astăzi una dintre cele mai importante instituţii de cultură arădene, şi anume, Filarmonica de Stat Arad.

Un argument de o factură deosebită îl constituie şi legătura de rudenie ce se cuvine a fi relevată, dirijorul și compozitorul Nicolae Brânzeu fiind bunicul meu. Din cauza unor nepotriviri de ordin temporal, întâlnirea cu el s-a produs doar prin intermediul muzicii sale, în decursul anilor dezvoltându-se felurite amintiri încununate de profundele trăiri legate de spectacolele de operă, de partiturile de muzică vocală sau instrumentală, cărora am avut prilejul să le dau viață, din postura de regizor. Toate aceste experiențe îmi conferă, așadar, un rol privilegiat.

Teza este ilustrată și structurată în patru mari capitole prefațează una dintre personalitățile muzicale românești. În **primul capitol** sunt investigate manifestările stilistice de tip neoclasic și neoromantic exprimate în creația muzicală românească din perioada interbelică și postbelică.

Diversitatea componisticii europene de la finele secolului al XIX- lea și începutul secolului XX va oferi auditoriului o perspectivă foarte largă de stiluri, abordate într-o cantitate substanțială de muzică, ce interferează sau se înscrie pe linia directă a romantismului, impresionismului, expresionismului, a neobarocului, neoclasicismului, neoromantismul etc.

Neoclasicismul - apărut din nevoia stringentă a reîntoarcerii la vechile structuri de fond ale clasicismului - impune calm, rigoare și armonie după o perioadă zbuciumată a subiectivismului oferit de romantism și expresionism. Momentul căutărilor, al apelării la trecut, al împrumutului de la structurile modale, al culorii folclorice, al seninelor forme baroce și al structuralismul clasic, îmbrăcat în crezul personal, vor face ca Neoclasicismul să nu existe într-o formă imaculată în creația niciunui compozitor, ci într-un continuu dialog fecund cu alte curente. Reîntoarcerea la Bach a lui Igor Stravinski sau la *nuovo classicismo* expus de Ferruccio Busoni, concomitent cu echilibrările prin forme și principii date la o parte de tumultul sonor impresionist și muzica continuă a Romantismului sunt doar câteva căutări emblematice ale unei noi direcții ce conțin noile cuceriri moderne ale muzicii. Sondarea trecutului va oferi o amplă culoare compozițiilor, prin apelul la formele baroce, precum suita, preludiul, fuga, toccata, variațiunile.

Față de Neoclasicismul muzical, care într-un sens cu adevărat arheologic propunea recuperarea formelor și tehnicilor de creație clasice, Neoromantismul înnobilează prin inspirația și tematica melodică. Procedeele de exprimare au legitimat subiectivismul neoromanticilor și îi vor diferenția de neoclasicii care doreau să contrabalanseze și echilibreze principiile exacerbate ale romanticilor prin claritate, unitate şi concizie.

Caracteristici ale Neoromantismului:

- Importanţa melodiei ca principiu de construcţiei
- Caracter programatic
- Sistem leitmotivic
- Armonia cu frecvente disonanțe
- Multiple modulații
- Teme folclorice
- Dimensiunea mărită a aparatului orchestral
- Juxtapunerea unor elemente ale melosului popular cu armonia muzicii occidentale de tradiție
- Dimensiuni generoase ale compozițiilor

- Genurile predilecte sunt: poemul simfonic, simfonia programatică, suita simfonică

Mai reținută de la spectaculozitatea muzicii occidentale, muzica românească se remarcă printr-un lirism specific doinelor și prin momente sprintene ce se pliază perfect pe structura și conceptul neoromantic. Așadar, neoclasicismul și totodată neoromantismul juxtapun elemente clasice sau romantice, după caz, cu elemente ale altor curente artistice.

Pentru a putea acorda muzica la solicitările cerinţelor timpului, compozitorii români au fost nevoiţi sa facă un arc peste timp, peste etape stilistice, între tradiție și avangardă, peste acumulările vestului european și să le sintetizeze și insereze cu mult tact în compozițiile lor. Portalul către universalizarea specificului național s-a făcut prin oferirea unor alte valențe, melodiei, armoniei, polifoniei și îmbinării timbrelor.

Al doilea capitol surprinde datele biografice cele mai importante ale lui Nicolae Brânzeu, personalitatea acestuia și câteva aspecte edificatoare ale traiectoriei sale evolutive.

Depășind cu mult sfertul de veac de când momentul morții a făcut ca Nicolae Brânzeu să rămână doar o vagă amintire în conștiința lumii contemporane, se vede necesară o revizuire a istoriei scrisă la timpul prezent prin readucerea aminte a unui artist ce a slujit prin activitatea sa creatoare și interpretativă, în egală măsură febril, imperturbabil și aproape flagelator, marea noastră artă sonoră. Activitatea componistică, pe care o iubea și din care și-a făcut un crez al existenței sale, și-a dorit-o audiată și aliniată, cum era și firesc, sub corolarul muzicii naționale. În acest sens, a încercat să țină piept tuturor oprelișților ce au survenit în urma anilor de după cel de Al Doilea Război Mondial, când cenzura comunistă a acaparat toate zonele de exprimare artistică. Integrând în concertele pe care le dirija o parte din lucrările sale ce nu au fost ocultate din punct de vedere oficial, a reușit să creeze o relație rafinată între autor și creația ce îi exprimă fluctuaţiile intime aflate la confluența dintre amărăciune și speranță. Zona de creație fiindu-i dublată de o prodigioasă activitate de dirijor, căreia i s-a dedicat din adolescenţă și până la pensionare, ne oferă o certitudine a adecvării temporale a biografiei, la baza căreia stă muzica, fără de care această reconstituire a vieții ar fi cadențată și incomprehensibilă.

În cel de al **treilea capitol** sunt cuprinse ample analize ale lucrărilor reprezentative ce aparţin muzicianului N. Brânzeu. Acest capitol relevă faptul că de-a lungul întregii activităţi creatoare, Nicolae Brânzeu a abordat toate genurile muzicale, fără a-și manifesta preferinţa pentru un anumit gen, având o pondere relativ egală numeric a lucrărilor în fiecare categorie de gen, dar nici predilecţia pentru un gen într-o anumită perioadă de creaţie. Se poate însă afirma cu certitudine că varietatea genurilor în care este prezentă vocea umană (lied, cor,

vocal - simfonic, muzică de teatru) a fost influenţată, generată şi susţinută de experienţa muzicianului în calitate de corepetitor şi dirijor de operă.

Apreciată ca având un „stil de esenţă universalistă"[1], presărată cu elemente neoclasice și neoromantice, creaţia muzicală a compozitorului Nicolae Brânzeu reprezintă un reper al perioadei sale, înscriindu-se în linia componisticii naţionale interbelice şi postbelice ca un *modernist moderat*.

Lista creaţiei dedicate teatrului liric de către compozitorul Nicolae Brânzeu cuprinde următoarele opt titluri: scena dramatică *Monna Vanna* după Maurice Maeterlinck (1934), *Săptămâna luminată* (libret de Constantin Pavel, după piesa omonimă a lui Mihai Săulescu), opereta - feerie pentru copii *Scufița Roșie, Piatra din casă* - 1959 (vodevil după textul lui Vasile Alecsandri), muzica de scenă pentru *Aladin și lampa fermecată*, drama muzicală în trei acte *Cruciada copiilor* după piesa de teatru a lui Lucian Blaga - 1961, opera comică în trei acte *Dragostea triumfă* (1968), pe un libret de Gheorghe Haiduc, drama muzicală în trei acte *Monna Vanna* (1976), după piesa de teatru a lui Maurice Maeterlinck şi opera - feerie în trei acte *Zâna Zorilor* (1981), pe un libret de Lucian Emandi după basmul cu același nume alui Ioan Slavici.

Creaţia simfonică face corp comun cu cea instrumental - camerală în ceea ce priveşte estetica neoromantică, la nivelul limbajului muzical şi al genuisticii abordate. Cele 16 lucrări poartă amprenta viziunii muzicianului - dirijor Nicolae Brânzeu.

Creaţia instrumental-camerală ilustrează concepţia creatoare a compozitorului, opozant declarat al dodecafonismului, păstrându-se fidel unui neoromantism tonal, cantabil, ce interferează cu folclorul, în special în părţile lente ale lucrărilor.

Genul de lied în creaţia compozitorului Nicolae Brânzeu stă sub efigia expresivă a unui romantism emoţionant, înscriindu-se pe direcţia evoluţiei liedului românesc de la tipul romantic la sugestiile din romanţa orăşenească, din impresionismul francez, postromantismul german, până la infuzia puternică de modalism. Studierea celor 19 lieduri evidenţiază câteva particularităţi distincte ale acestora, cu un anumit caracter generalizator:

- predilecţia pentru armonia impresionistă şi melodica preponderent diatonică generată de textul poetic;
- universul sonor personalizat, care degajă sensibilitate, rafinament şi interiorizare, într-un spectru expresiv ce poate fi denumit ca profund egelgiac;

1Vancea, Zeno: *Creația muzicală românească în secolele XIX-XX, vol II*, Editura Muzicală, București, 1968, p. 92.

- elementele de limbaj muzical servesc expresia sonoră şi transmiterea mesajului poetic.

Întemeiată dintr-o perspectivă regizorală, **partea a patra** a acestei cercetări este una pluridisciplinară și se materializată prin analizarea a două dintre operele lirice ale lui Brânzeu - diametral opuse din punct de vedere stilistic și tematic - *Săptămâna luminată*, dramă cu influențe expresioniste și *Scufița Roșie*, operetă feerie pentru copii. Pe de altă parte, acest capitol din teză conferă substanţialitate operei lui Brânzeu și totodată, îi revalidează creația într-un context al muzicii românești.

Limbajul dramaturgiei muzicale reprezintă un instrument extrem de util regizorului în mise-en scène spectacolului de operă, însă de la știința descifrării partiturii, la reprezentarea firească și emoţionantă a subiectului este o cală lungă, dar incitantă. Regizorul duce în operă o muncă de pionierat, el fiind cel care face paralela între elementele specifice teatrului și cele ale muzicii, problematică ces-ar putea concretiza într-un alt demers ştiinţific.

Cercetarea întreprinsă se dorește un tur de orizont al vieții unei personalități artistice, dar și o incitare interpretativă viitoare a creației compozitorului Nicolae Brânzeu, în ideea în care acest demers să se prevaleze noi orizonturi care să completeze multiplul tablou al compozitorilor români.

Apartenenţa lui Nicolae Brânzeu la şcoala de compoziție românească se înscrie sub valorile estetice ale unui neoromantism tonal. Toată creația stă sub semnul unei îndelungi căutări a stilului românesc de esență universală. Nicolae Brânzeu, din rațiuni ferme și clare, a rămas loial sistemului tonal, dar după cum am putut observa nu rare i-au fost căutările armonice cristalizate în pasaje de lărgire a tonalității. Ceea ce îl recomandă pe Nicolae Brânzeu ca fiind un neoromantic estediscursul indubitabil colorat, coerent, ce vorbeşte de multe ori în imagini. Dacă forma aleasă de Brânzeu este de cele mai multe ori una tradițională, cromatica limbajului pur românesc reflectă substratul neoromantic. Predilecţia neoromanticilor pentru teme precum fantasticul, oniricul, misterul, folclorul și istoria conturează orientarea compozitorului Brânzeu prin cele două feerii muzicale, opereta *Scufița Roşie* și opera *Zâna Zorilor*.

N. Brânzeu realizează în primele sale compoziții o sinteză organică între substanța muzicii apusene și valențele neoromantice de structură populară, iar în anii de mai târziu își personalizează literatura muzicală prin melodicitate și inflexiuni cromatice lipsite deformule abstracte.

Contribuția lui Brânzeu în sfera muzicii vocale merită să fie mai cunoscută, alegerea tonalităților, lirismul și conducerea vocii vădind dragostea compozitorului pentru vocea

umană. Muzica instrumentală se caracterizează prin coloristica scriiturii armonice, motive bine reliefate, arhitectonică echilibrată, printr-ocunoaştere desăvârşită a posibilităților instrumentale. Muzica simfonică stăruie prin tratări polifonice dense izvorâte din seva emoționalului românesc și prin ingenioase combinații armonice ce denotă rafinament. Opera, dominanta opțiune a compozitorului, este bazată pe un sistem dramaturgic muzical extrem de complex şi sugestiv. Aici compozitorul construiește răscolitoare lumi sonore, ce sunt expresia unei aspirații spre inedit.

Eclectismul realizat între neoromantismul german, neoclasicismul francez de la „Schola Cantorum" și tărâmul fertil al folclorul românesc conferă o aură personală lui Nicolae Brânzeu.

Genurile variate și amplitudinea lor reprezintă o nouă probă a faptului că Nicolae Brânzeu, la fel ca mulți alți artiști români, își găsește împlinirea profesională în compoziție, de cele mai multe ori, dincolo de orice vicisitudine a perioadei în care a trăit. Pe noi ne îndeamnă să ne gândim că muzica românească a ajuns la performanţele notabile de astăzi grație unora ca Nicolae Brânzeu care și-a dedicat viața unui scop artistic - consolidarea școlii românești de compoziție. Acest fapt ce ne obligă să nu îl dăm uitării, cu atât mai mult pentru că unele dintrecompozițiile sale poartă pecetea unor recunoaşteri naționale - premii ce poartă numele lui George Enescu.

Teoretizările punerilor în scenă ale spectacolelor de operă și operetă *Săptămâna luminată*, respectiv *Scufița Roșie și prietenii săi,* care au extins cercetarea, au revalidat creația compozitorului Brânzeu prin explorarea unui univers muzical autentic și incitant. Modalitățile de abordare ale operelor au înglobat elemente conceptuale distinctive și sunt rezultatul unei solide aprofundări dramaturgice și regizorale. Conceptul regizoral a potențat ceea ce își propunea muzica - să genereze EMOȚIE.

Cunoașterea tuturor intereselor de ordin creator, dar nu numai, ale artistului român a fost imperios necesară pentru portretizarea cât mai fidelă și pentru perceperea justă a dominantelor rezonanțe stilistice, deopotrivă pentru analiza de ansamblu a creaţiei sale situate, incontestabil, sub semnul unicității și al muzei Euterpe.

Nicolae Brânzeu apare astăzi, la trei decenii de la moartea sa, ca unul dintre cei mai reprezentativi muzicienii arădeni. Dacă personalitatea și opera sa constituie un capitol indimenticabil din istoria muzicală locală, Nicolae Brânzeu supraviețuiește în timp, ca oricare alt artist creator, prin opera sa.

Cele afirmate confirmă contribuţia lui Nicolae Brânzeu la dezvoltarea muzicii românești, dar și dorința de universalizare a acesteia.

Bibliografie

Volume și monografii științifice/critice

Alexandrescu, Romeo: *Spicuiri critice din trecut*, Editura Muzicală, București, 1970.

Anghel, Irinel: *Orientări, direcții, curente ale muzicii româneşti din a doua jumătate a secolului XX,* Editura Muzicală, București, 1997.

Banu, George: *Scena modernă, Mitologii și miniaturi*, Editura Nemira, București, 2014.

Bălan, George: *Arta de a înțelege muzica,* Editura Muzicală a Uniunii compozitorilor, București, 1970.

Bâgiu**,** Lucian: *Lucian Blaga și teatrul. Eseu despre absolutul estetic*, Editura TipoMoldova, Iaşi, 2014.

Beaussant, Philippe: *Scena bolnavă*, Traducere, prefață și note de Anca Daniela Mihuț, Editura Tracus Arte, București, 2017.

Bentoiu, Pascal: *Gândirea muzicală,* Editura muzicală, București, 1975.

Bentoiu, Pascal: *Imagine și sens,* Editura Muzicală, Bucureşti, 1973.

Berger, Georg Wilhelm: *Muzica simfonică contemporană 1950-1970, vol. 5,* Editura muzicală, București, 1977.

Berger, Georg Wilhelm: *Estetica sonatei moderne,* Editura muzicală, București, 1984.

Berger, Georg Wilhelm: *Ghid pentru muzica instrumentală si de cameră,* Editura Muzicală, București, 1965.

Bogdan, Vasile: *Ei l-au cunoscut pe Enescu,* Editura Ion Creangă, București, 1987.

Brâncuși, Petre: *Istoria muzicii românești*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, București, 1969.

Buciu, Dan: *Elemente de scriitură modală,* Editura Muzicală, Bucureşti, 1981.

Bughici, Dumitru: *Dicționar de forme și genuri muzicale,* Editura muzicală, București, 1978.

Bughici, Dumitru: *Repere arhitectonice în creația muzicală românească contemporană,* Editura Muzicală, București, 1982.

Căpiță, Carol;

Ciupală, Alin: *Istoria artei și a arhitecturii*, Ministerul Educaţiei şi Cercetării, București, 2005.

Chelaru, Carmen: *Cui i-e frică de Istoria muzicii, vol.1,2,3,* Editura Artes, Iași, 2007.

Constantinescu,Grigore;
Boga, Irina: *O călătorie prin istoria muzicii*, Editura Didactică și Pedagogica R.A., București, 2008.

Ciomac, Emanoil: *Pagini de cronică muzicală* 1915-1938, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, București, 1967.

Ciomac, Emanoil: *Pagini de cronică muzicală* 1939-1958, Vol. II, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, București, 1980.

Coroboca, Liliana: Controlul cărții, Cenzura literaturii în regimul comunist din România, Editura Cartea Românească, București, 2014.

Cosma, Mihai: *Opera în România privita în context European,* Editura Muzicală, București, 2001.

Cosma, Viorel: *Muzicieni din România. Lexicon biobibliografic, vol. II,* Editura Muzicală, București, 1999.

Cosma, Viorel, *Muzicieni români din România*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1989.

Danuser, Hermann: *Tradition und Avantgarde nach 1950*, în *Die Neue Musik und die Tradition* (Reinhold. Brinkmann ed.),Veröffentlichungen des Instituts für Neue Musik und Musikerziehung, Darmstadt-Mainz, 1978.

Dobre, Florica: *Securitatea: structuri - cadre: obiective și metode*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2006.

Firca,Clemansa, Liliana: *Direcţii în muzica românească 1900 - 1930*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1974.

Firca, Clemansa, Liliana: *Modernitate şi avangardă în muzica ante- şi interbelică a secolului XX (1900-1940),* Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2002.

Firca, Gheorghe: *Muzicalitatea versului eminescian si liedul românesc,* Editura Semenicul, Reșița, 1989.

Florea, Anca: *Opera Română. Al III-lea deceniu: 1941-1951.* Editura Info-Team, București, 2003.

Frățilă, Mariana: *Muzica secolului XX Diversitate stilistică, sincronică și diacronică*, Editura Muzicală, Bucureşti, 2012.

Gaspar, Veronica: *Repere spațiale și semantice în receptarea muzicală,* Editura Muzicală, București, 2000.

Gâscă, Nicolae: *Arta dirijorală: Tehnica dirijorală,* Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1982.

Gâscă, Nicolae: *Interpretarea muzicii corale,* Editura Junimea, Iași, 2004.

Georgescu, Tutu George: *George Georgescu*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1971.

Giuleanu, Victor: *Tratat de teoria muzicii,* Editura Muzicală, București, 1986.

Grigoriu, Theodor: *Muzica și nimbul poeziei,* Editura Muzicală, București, 1986.

Herman, Vasile: *Formă și stil în noua creație muzicală românească,* Editura Muzicală, București, 1977.

Herman, Vasile: *Originile și dezvoltarea formelor muzicale,* Editura Muzicală, București, 1982.

Hodeir, Andre: *Formele muzicii,* Casa de editură Grafoart, București, 2007.
Hodeir, Andre: *Formele muzicii,* Casa de editură Grafoart, București, 2007.
Iliuț, V., Vasilie: *O carte a stilurilor muzicale*, Vol I, Editura Academiei de Muzică, București, 1996

Lazăr, Cosma, Octavian: *Hronicul muzicii românesti,* Editura Muzicală, București, 1986.

Lazăr, Cosma, Octavian: *Opera românească: privire istorică asupra creației lirico dramatice vol. 2,* Editura Muzicală, Bucureşti, 1972.

Lazăr, Cosma, Octavian: *Universul muzicii româneşti, Vol. 2,* Editura Muzicală, București, 1995.

Măniuțiu, Anca: *Poetici regizoraleVol. I*, Editura Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2015.

Mihuț, Lizica: *George Enescu și Aradul,* Editura Academiei Române, București, 2012.

Mocanu, Radu Marin: Cenzura a murit, trăiască cenzorii, Editura EuroPress, București, 2008.

Moraru, Emilia: *Creaţia corală românească de esenţă folclorică din prima jumătate a sec.xx: direcţii și perspective*, în *Studiul Artelor și Culturologie: istorie, teorie, practică* - nr. 2 (29), 2016**.**

Naie, Lăcrămioara: *Arta acompaniamentului pianistic reflectată în liedul românesc al sec. al XX-lea,* Editura Artes, Iași, 2006.

Nemescu, Octavian: *Capacităţile semantice ale muzicii,* Editura Muzicală, București, 1983.

Niculescu, Ștefan: *Reflecţii despre muzică,* Editura Muzicală, Bucureşti, 1980.

Paron, Florиștean,
Anca, Luiza: *Muzicieni români la Schola Cantorum din Paris- un model de învățământ artistic European (1896-2010),* Editura Muzicală, București, 2010.

Pascu, George,
Boțocan, Melania *Carte de istoria muzicii*, Volumul II, Editura Vasiliana, Iași, 2003.

Pârvulescu, Ioana: *Întoarcere în Bucureștiul interbelic*, Editura Humanitas, București, 2012.

Petecel, Despina: *Muzicienii noștri se destăinuie, Editura Muzicală, București, 1990.*

Pop, Dan, Sergiu: *Teatrul muzical - Reflexii structurale şi stilistice*, Editura Muzicală, Bucureşti, 2000.

Popa, Ioan: *Un Ardelean prefect de Argeş - Profesorul Nicolae Brânzeu*, Editura Niculescu, Bucureşti, 1997.

Popovici, Doru: *Compozitorul, dirijorul și profesorul Nicolae Brânzeu,* Editura Amurg sentimental, București, 2005.

Popovici, Doru: *Muzica corală românească,* Editura Muzicală, Bucureşti, 1966.

Popovici, Doru
Miereanu, Costin: *Începuturile muzicii culte românești*, Editura Tineretului, București, 1967.

Read, Herbert: *Imagine și sens*, Ed. Univers, București, 1970.

Rîpă, Constantin: *Teoria superioară a muzicii, vol. I. Sisteme tonale, vol. II Ritmul,* Editura Media Musica, Cluj-Napoca, 2001.

Sandu-Dediu,Valentina: *Alegeri, atitudini, afecte*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.

Sandu-Dediu, Valentina: *În căutarea consonanțelor*, Editura Humanitas, București, 2017.

Sandu-Dediu, Valentina: *Muzica românească între 1944-2000,* Editura Muzicală, București, 2002.

Sandu-Dediu, Valentina: *Octave Paralele*, Editura Humanitas, București, 2014.

Stan-Tufan, Constantin: *George Enescu în Banat,* Editura Eurostampa, Timişoara, 2009.

Teampău, Radu: *Nașterea unei pietre. Narațiunea spectaculară din perspectivă regizorală.*Eeditura Eikon, Cluj-Napoca, 2016.

Teodorescu, Livia: *Tratat de forme și analize muzicale,* Editura Muzicală, București, 2005.

Todea-Săhălean, Diana: *Evoluția spectacolului de operă,* Editura Eikon*, Cluj Napoca, 2018.*

Tomescu, Vasile: *Muzica românească în Istoria Culturii Universale, vol. I,* Editura Muzicală, București, 1991.

Tomi, Ioan: *Dicţionar - 123 compozitori, dirijori, muzicologi - personalităţi ale culturii muzicale din Banatul istoric,* Filarmonica „Banatul" Timişoara, 2009.

Tomi, Ioan: *Sexagesimum anniversarium Philharmoniae Urbis Arad celebrandum - Monografia Filarmonicii de Stat din Arad la 60 de ani, vol. I, II,* Editura Gutenberg Univers, Arad, 2008.

Tudoran, Dorin: *Nostalgii intacte*, Editura Eminescu, București, 1982.

Sbârcea, George: *Orașele Muzicii*, Editura Muzicală, București, 1976.

Stoianov, Carmen: *Repere în neoclasicismul muzical românesc*, Editura Fundației România de mâine, București, 2004.

Stoianov, Carmen;
Stoianov, Petru: *Istoria muzicii româneşti,* Editura Fundaţiei „România de Mâine", Bucureşti, 2005.

Vancea, Zeno: *Creaţia muzicală românească. Sec. XIX-XX, Vol. 1.* Editura Muzicală, Bucureşti, 1968.

Vancea, Zeno: *Creaţia muzicală românească. Sec. XIX-XX, Vol. 2.* Editura Muzicală, Bucureşti, 1978.

Varga, Ovidiu: *Orfeul moldav şi alţi şase mari ai secolului XX,* Editura Muzicală, Bucureşti, 1981.

Varga, Ovidiu: *Cei trei vienezi şi nostalgia lui Orfeu,* Editura Muzicală, Bucureşti, 1983.

Vasiliu, Laura: *Formă, stil, personalitate,* Editura Artes, Iași, 2007.

Vieru, Anatol: *Cartea modurilor (I), (De la moduri, spre un model al gândirii muzicale intervalice),* Editura Muzicală, Bucureşti, 1980.

Vieru, Anatol: *Cuvinte despre sunete,* Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1994.

Voiculescu, Dan: *Polifonia secolului XX,* Editura Muzicală, Bucureşti, 2005.

Wright, John: *De ce râdem la teatru?* traducere Maria Aciobăniței, Editura Nemira, București, 2016.

Zalis, Henri: *Aspecte și structuri neoromantice,* Editura Cartea Românească, București, 1971.

Zărnescu, Maria: *Muzici și Muze*, Editura Nemira, București 2015

Studii şi articole din reviste de specialitate:

Alexandrescu, Romeo: *Cronică muzicală*, Universul literar, nr. 51, București, 14 Decembrie 1940.

Alexandrescu, Romeo: *Calea muzicii românești*, Universul literar, 19 Iulie 1941.

Aude, Ameille: „Comment construire un livret d'opéra selon W. H. Auden*",* în Caietele Echinox, Jun 2009, Vol.. 16, pp.338-351.

Breazul, George: *Cronică muzicală*, Gândirea, anul XXII, Nr 7, August - Septembrie 1943.

Brânzeu, Nicolae: *Muzica Românească* Rânduiala, volumul III, caietul 1, 1938.

Brânzeu, Nicolae, Mihai: *Liedul în creația lui Nicolae Brânzeu, Rezonanțe corale,* Editura Tiparnița, Arad, 2010.

Dediu, Dan: *Modernitate și accesibilitate O paradigmă posibilă pentru compoziția muzicală* Revista Muzica Nr.4/2012, pp.3-18.

Dogariu, Sorin Vasile-Gheorghe: *Concertul românesc pentru pian și orchestra,* Teză de doctorat, Conducător științific Prof. Univ. Dr. Nicolae Brînduș, UNMB, 2010.

Dumitrașcu, Jean: *Compozitori piteșteni. Nicolae Brânzeu a înfiinţat Filarmonica Arad,* în RevistaEuphonia, Nr. 2, Decembrie, 2010, pp. 14-15.

Gheorghiu, Diana: *Constante şi variabile în creaţia muzicală,* Revista Muzica Nr.4/2012, pp. 42-58.

Gheorghiu, Virgil: *Noua stagiune muzicală,* Revista Fundațiilor regale, Imprimeria Națională București, București, 1 noiembrie 1938, pp.460.

Gheorghiu, Virgil: *Cronică muzicală,* Revista Fundațiilor regale, Imprimeria Națională București, București, 1 aprilie 1938, pp.202.

Gheorghiu, Virgil: *Cronică muzicală,* Revista Fundațiilor regale, Imprimeria Națională București, București, 1 ianuarie 1939, pp.118,190.

Gheorghiu, Virgil: *Cronică muzicală,* Revista Fundațiilor regale, Imprimeria Națională București, București, 1 mai 1939, pp.459.

Gheorghiu, Virgil: *Cronica muzicală,* Revista Fundațiilor regale, Imprimeria Națională București, București, 1 iulie 1939, pp.217-218.

Ionescu-Vovu, Constantin: *Interpretul şi textul, Câteva notaţii 1,* Revista Muzica Nr.1/2012, pp.1-41.

Neamțu, Carmen: Vitrina cu Spectacole „Săptămâna luminată”, la sala „Studio” a teatrului Arădean, Revista Arca, Nr. 10-11-12 (307-308-309), 2019, pp.67-68.

Preda, Caterina: *Sub supraveghere (artistică), Relaţia artiştilor cu Securitatea* în studiul Politica Romanian Political Science Review, Nr. 13, 2013.

Popa, Caius Gh.: *Considerațiuni pe marginea unui concert simfonic*, Flacăra Roșie nr. 3498, 4 Noiembrie 1955.

Sandu Dediu Valentina: *Murky Times and Ideologised Music in the Romania of 1938 - 1944, Musicology Today*: Journal of the National University of Music Bucharest, Volume 7, July - September 2016.

Speranția, Dorin: *Concertul simfonic din 6 Februarie, dirijor N. Brânzeu, solist Kocsis Albert,* Flacăra Roșie nr. 4814, 10 Februarie 1960.

Speranția, Dorin: *Concertul simfonic al Filarmonicii de Stat*, Flacăra Roșie nr. 4784, 6 Ianuarie 1960.

Tomi, Ioan: *Acreditări în lumea muzicii - portrete de muzicieni, studii de muzicologie, reportaje*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2010.

Tomi, Ioan: *Festival comemorativ P.I. Ceaikovski,* Flacăra Roșie nr. 7523, 5 Noiembrie 1968.

Tomi, Ioan: *Nicolae Brânzeu, un corifeu al rigorii clasiciste în muzica românească, Acreditări în lumea muzicii,* Editura Eurostampa, Timişoara, 2010, pp.79-98.

Tomi, Ioan: *Personalități ale vieții muzicale arădene: Nicolae Brânzeu,* Aradul cultural, Arad, 1999.

Tomi, Ioan: *Trei lucrări - trei stiluri de creație,* Flacăra Roșie nr. 7344, 9 Aprilie 1958.

N.: *Note Revista Fundațiilor regale,* Imprimeria Națională București, 1 decembrie 1940, p.699.

G.S.: *Șantier Muzical*, Flacăra Roșie, Arad, Numărul 3939, 7 Aprilie 1957.

Dicționare și alte opere de referință:

*** C.N.S.A.S., Arhiva Securității, Fond informativ, Dosar 14574, vol. 1-4.

*** *Dicționarul explicativ al limbii române,* Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.

*** *Dicţionar de termeni muzicali,* Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984.

*** *Festivalul Primăvara arădeană*, Flacăra Roșie nr. 7641, 23 Martie 1969.

*** *The Grove Dictionary of Music and Musicians,* Editura Stanley Sadie, London, 2006.

*** 300 de scrisori, arihia familiei Brânzeu.

*** *Vibrații*, *Nicolae Brânzeu - reprezentant al curentului Neoromantic*, Silvia Maria Demian, (coord.), Editura Tiparnița, Arad, 2017.

Banu, George; Tonitza- Iordache, Michaela: *Arta Teatrului, București,* Editura Nemira, 2004.

Blaga, Lucian: *Artă şi valoare (Trilogia valorilor),* Editura Humanitas, Bucureşti, 1996.

Blaga, Lucian: *Poezii,* Editura Eminescu, București, 1977.

Blaga, Lucian: *Opere, vol. IV, Teatru,* Editura Minerva, București, 1991.

Blaga, Lucian: *Orizont şi stil, (Opere vol.9),* Editura Minerva, Bucureşti, 1985.

Blaga, Lucian: *Opere, vol. IX, Trilogia culturii,* Editura Minerva, București, 1985.

Botez, Crainic, Adriana: *Istoria artelor plastice. Arta modernă și contemporană*, Editura Niculescu, Bucureşti, 2001.

Brook, Peter: *Spațiul gol,* Editura Unitext, *București,* 1997.

Cojar, Ion: *O poetică a artei actorului*, Ed. Paidea, Bucureşti, 1998.

Crişan, Sorin: *Teatru, viață și vis - doctrine regizorale. Secolul XX,* Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2004.

Deleanu, Horia: *Elogiu regizorului,* Editura Meridiane, Bucureşti, 1985.
Drimba, Ovidiu: *Istoria teatrului universal*, Editura Saeculum I.O., Bucuresti,2000.
Eco, Umberto: *Opera deschisă,* Editura *Paralela 45, București, 2005.*
Eco, Umberto: *Istoria frumuseții,* Editura Rao, Bucureşti, 2012.
Eco, Umberto: *Istoria urâtului,* Editura Rao, Bucureşti, 2014.
Eminescu, Mihai: *Poezii-Proză literară, Vol.1,2.* Editura Cartea Românească, București, 1978.
Grigorescu, Dan : *Expresionismul*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1969.
Kertay, Lilian v: *Frontierele inimii*, traducerea: Horia Puşcaşiu, Editura Rediviva, Milano, 2015.
Pandolfi, Vito: *Istoria teatrului universal,* Editura Meridiane, București, 1971.
Pavis, Patrice: *Dicționar de teatru*, Traducere din limba franceză Nicolaeta Popa Blănariu și Florinela Floria. Editura Fides, Iași, 2012.
Săulescu, Mihail: *Opere,* Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1947.
Spolin, Viola: *Improvizaţie pentru Teatru*, traducerea Mihaela Bețiu, Editura Unatc Press, București, 2008.
Stanislavski, K. S.: *Munca actorului cu sine însuşi*, ESPLA, Bucureşti, 1955.
Stanislavski, K. S.: *Viaţa mea în artă*, Cartea rusă, Bucureşti, 1950.
Ubersfeld, Anne: *Termenii cheie ai analizei teatrului,* traducerea Georgeta Loghin,Editura Institutului European, Iași, 1999.

Partituri:

Brânzeu, Nicolae: *Aladin și lampa fermecată* - muzică de scenă, manuscris.
Brânzeu, Nicolae: *Când amintirile, pentru voce și pian,* manuscris.
Brânzeu, Nicolae: *Cântec de leagăn pentru Nicolae Bălcescu;* pentru mezzosoprană și cor mixt, manuscris.
Brânzeu, Nicolae: *Cântecul bradului,* cantată pentru cor mixt și orchestra, manuscris.
Brânzeu, Nicolae: Cinci coruri a capella pe versuri de Duiliu Zamfierscu, pentru cormixt *(Preludiu; Vara; Fluturele; Noapte bună; Barza)*, manuscris.
Brânzeu, Nicolae: Cinci Lieduri, pentru tenor și pian pe versuri de Lucian Blaga *(Cresc amintirile; Fiorul; Vreau să joc; Gorunul; Liniște), manuscris.*
Brânzeu, Nicolae: *Colind uitat, pentru voce și pian,* manuscris.
Brânzeu, Nicolae: *Cruciada copiilor - dramă - muzicală în trei acte, manuscris.*

Brânzeu, Nicolae: *Cvartetul pentru pian și coarde,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Cvintetul pentru pian și suflători,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *De dor;* prelucrare de folclor pentru soprană, cor mixt a capella, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Dragostea triumfă* - operă comică în trei acte, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: Două Lieduri, pentru voce și pian, pe versuri de Simona Lecca *(Ție; Cântec),* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Două schițe simfonice,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Fantezie simfonică,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Foaie verde,* firul ierbii; prelucrare de folclor pentru bariton, cor mixt și pian, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Hymne,* Poemul simfonic, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Imnul Liceului din Pitești;* pentru cor mixt, pian și orchestră de coarde, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Inscripție pe amintire,* pentru bariton și pian, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Isus din copilărie,* pentru bas și pian *(orchestră),* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Luceafărul,* oratoriu pentru soliști cor mixt și orchestră, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Meșterul Manole,* cantată dramatică pentru soliști cor mixt și orchestra, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Monna Vanna,* dramă - muzicală în trei acte, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Noapte bună,* pentru voce și pian, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Nocturnă pentru orchestră,* sibelius 2010.

Brânzeu, Nicolae: *Preludiu și fugă pentru orchestră.* Manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Rapsodia I-a pentru orchestra,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Rapsodia II-a pentru orchestra,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Săptămâna luminată - operă într-un act, pr.1943,* Manuscris Opera Națională din București.

Brânzeu, Nicolae: *Sărbătoare, Cantata pentru cor și orchestră,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Scufița Roșie - operetă - feerie pentru copii,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Simfonia I-a în la minor,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Simfonia a II-a în re major Pentru pace*cu cor de femei, manuscris.

Brânzeu,Nicolae: *Simfonia a III-a în do minor,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Simfonia concertantă pentru pian și orchestră,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Sonată pentru pian,* sibelius 2010.

Brânzeu, Nicolae: *Sonată pentru vioară solo,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Sonată pentru vioară și pian,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Suita simfonică în do major,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Trecut-au anii,* Poemul simfonic pentru tenor și orchestră, manuscris.

Brânzeu, Nicolae: Trei coruri pe versuri de Mihai Eminescu, pentru cor mixt *(Veneția; La steaua - cu pian; Stelele-n cer - cu pian)*- sibelius 2010.

Brânzeu, Nicolae: Trei poeme pentru bas și pian (orchestră), versuri de Vasile Voiculescu *(Coiful de aur; Cheia de aur; Zânele de aur),* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Uvertura festivă,* manuscris.

Brânzeu, Nicolae: *Uvertura sportivă UTA,* Editura Muzicală, București, 1971.

Brânzeu, Nicolae: *Zâna Zorilor* - operă - feerie în 3 acte, manuscris.

Interviuri:

NCN Tv: *Culoarea vieții- interviu*, Cluj-Napoca, 22 aprilie, 2009.

Radio Timișoara: Emisiunea *„*Viața muzicală”*,* 25 februarie, 1975.

Surse online:

Catalan, Gabriel: *Teatrul şi muzica din România în primii ani de comunism (I)* URL:http://www.arhivelenationale.ro/images/custom/image/serban/RA%201%202009/15%20catalan,%20gabriel.pdf[ultima accesare: 21. 07.2016]

Cotuna, Emanuel: „Săptămâna Luminată” deschide toamna teatrală. URL: https://www.arq.ro/saptamana-luminata-deschide-toamna-teatrala/1375[ultima accesare: 24. 08.2019]

Hauptmann, Hugo: *Rudolf: O familie arădeană dăruită muziciiîn Virtual Arad.* URL: *http://www.virtualarad.net/news/2005/va_n040605_ro.htm*[ultima accesare: 21.07.2016]

Hauptmann, Hugo: *Coruri celebre din opere în Virtual Arad.* URL:http://www.virtualarad.net/news/2006/va_n021106_ro.htm[ultima accesare: 25.07.2017]

Intersat Arad: *Un colind uitat: Compozitorul Nicolae Brânzeu,* emisiune realizată de Dorin Petruț la Arad, 1994. URL: https://www.youtube.com/watch?v=YRQM3z0-aCA&t=425s[ultima accesare: 28.12.2017]

Mihuț, Lizica: *Un spectacol ce trebuie văzut -săptămâna luminata*. URL: http://lizicamihut.ro/index.php/2016/02/19/un-spectacol-ce-trebuie-vazut-saptamana-luminata/[ultima accesare: 24. 08.2019]

F., V.: Scufița roșie și prietenii săi. URL: http://www.aradon.ro/scufita-rosie-si-prietenii-sai/news-20100309-09482250[ultima accesare: 24. 08.2019]

*** Opereta feerie „Scufiţa Roşie şi prietenii săi" s-a bucurat de un real succes. URL: http://www.ziare.com/arad/filarmonica/opereta-feerie-scufita-rosie-si-prietenii-sai-s-a-bucurat-de-un-real-success-1203253[ultima accesare: 24. 08.2019]